

347.77/78(477)

П58

Міністерство освіти і науки України

Попова Л.М., Хромов А.В., Шуба І.В.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

підручник

Харків
2021

Міністерство освіти і науки України

Попова Л. М., Хромов А. В., Шуба І. В.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Підручник

**Харків
2021**

УДК 347.77/.78 : 342.95

П58

Рецензенти:

Бандурка О. М., доктор юридичних наук, професор;
Галуцько В. В., доктор юридичних наук, професор;
Салманова О. Ю., доктор юридичних наук, професор.

*Затверджено до друку Вченою радою Харківського національного університету
будівництва та архітектури як підручник для здобувачів вищої освіти,
протокол № 6 від 30 червня 2021 р.*

Попова Л. М.

П58 Інтелектуальна власність. Підручник. Л. М. Попова., А. В. Хромов,
І. В. Шуба. Харків: Вид-во «ФОП Федорко М. Ю.», 2021, с. 262.

ISBN 978-617-7664-74-0

Підручник присвячений сучасному розвитку об'єктів та елементів системи охорони, захисту та управління правами на результати інтелектуальної діяльності. У підручнику розкрито роль і значимість розвитку інтелектуальної творчої діяльності та комерціалізації її результатів для ефективного функціонування і розвитку суб'єктів господарювання та держави в цілому. Підручник доповнено рисунками, схемами та прикладами, що дозволить підвищити ефективність сприйняття матеріалу та сформувати у читача послідовну систему знань в сфері інтелектуальної власності. У додатках наведено зразки типових договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності, приклади охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності.

Підручник призначений для здобувачів вищої освіти, курсантів, науковців, викладачів, аспірантів, ад'юнктів, докторантів, працівників органів державного управління та місцевого самоврядування, підприємців та інших осіб, які цікавляться питаннями інтелектуальної власності.

УДК 347.77/.78 : 342.95

ISBN 978-617-7664-74-0

© Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба. 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ.....	6
1.1. Історичне становлення інтелектуальної власності.....	7
1.2. Визначення і поняття об'єктів інтелектуальної власності.....	14
1.3. Роль інтелектуальної власності в інформаційному суспільстві.....	22
Розділ 2. ОСНОВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	27
2.1. Система законодавства з питань інтелектуальної власності.....	27
2.2. Функції та структура державної системи інтелектуальної власності.....	37
Розділ 3. ОБ'ЄКТИ ТА СУБ'ЄКТИ ПРАВА ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ.....	44
3.1. Поняття та джерела права промислової власності.....	44
3.2. Винаходи та корисні моделі.....	47
3.3. Промислові зразки.....	70
3.4. Шляхи міжнародної реєстрації винаходів, промислових зразків.....	77
Розділ 4. ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ОБОРОТУ.....	80
4.1. Торговельні марки.....	80
4.2. Комерційне найменування.....	95
4.3. Географічне зазначення (зазначення походження товару).....	97
4.4. Доменне ім'я.....	109
4.5. Шляхи міжнародної реєстрації торговельних марок та географічних позначень.....	112
Розділ 5. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА.....	114
5.1. Об'єкти та суб'єкти авторського права.....	114
5.2. Зміст авторського права.....	125
5.3. Реєстрація авторських прав на твір.....	129
5.4. Авторсько-правові договори.....	135
5.5. Термін дії авторського права.....	138
5.6. Суміжні права.....	138
5.7. Підстави та порядок обмеження власників суміжних прав.....	144

Розділ 6. НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	147
6.1. Наукове відкриття.....	147
6.2. Компонування напівпровідникових виробів.....	149
6.3. Раціоналізаторська пропозиція.....	152
6.4. Селекційні досягнення.....	154
6.5. Комерційна таємниця.....	157
Розділ 7. УПРАВЛІННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	160
7.1. Поняття ринку інтелектуальної власності.....	160
7.2. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності.....	161
7.3. Цивільно-правові договори при створенні та розпорядженні майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності.....	170
7.3.1. Договір на передачу прав на використання об'єктів інтелектуальної власності.....	171
7.3.2. Договір між роботодавцем та працівником на службовий об'єкт ІВ.....	175
7.3.3. Договір між співавторами твору.....	176
7.3.4. Договір про передання майнових прав на об'єкти ІВ.....	177
7.3.5. Договір комерційної концесії (франчайзинг).....	179
7.4. Організація колективного управління майновими правами.....	185
7.5. Облікова, фінансова та податкова політика у сфері інтелектуальної власності.....	188
Розділ 8. ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ ВЛАСНИКІВ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	194
8.1. Поняття охорони і захисту прав та їх співвідношення.	194
8.2. Види порушення прав інтелектуальної власності.....	199
8.3. Види захисту прав інтелектуальної власності.....	203
8.4. Охорона об'єктів інтелектуальної власності в цифровому просторі.....	209
8.5. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності.....	215
8.6. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.....	218
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	224
ДОДАТКИ.....	229
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЗЧИК.....	260